

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1941.

Första kammaren.

Nr 14.

Lördagen den 8 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 90, med förslag till förordning om framställning och införsel av vitamini-
serade livsmedel;

nr 109, angående anslag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafi-
merlasarettet;

nr 111, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 11
juni 1937 (nr 348) om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande per-
soner, m. m.;

nr 116, angående försäljning till svenska turistföreningen av visst område
vid Västra Vålådalen i Jämtlands län;

nr 117, angående avstående av vissa delar av kronan såsom danaarv efter
Matilda Sofia Jonsson, född Andersson, från Grönahögs socken tillfallna medel;

nr 118, angående anslag för budgetåret 1941/42 till vissa privatläroverk
m. m.;

nr 119, rörande ändring i förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående
förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid han-
del med födoämnen;

nr 120, angående befrielse för K. E. Nygren m. fl. från ersättningsskyl-
dighet;

nr 124, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.;

nr 125, angående vissa ändringar i grunderna för försäljning av krono-
egendomar;

nr 126, angående anslag å tilläggsstat II till understöd åt fiskare;

nr 128, angående förvärv av Ystad—Eslövs m. fl. järnvägar;

nr 129, angående förvärv av Kalmar—Torsås järnväg; samt

nr 130, angående anslag till vägskatteutjämningsbidrag.

Anmäldes och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser
till Konungen:

nr 12, angående regleringen för budgetåret 1941/42 av utgifterna under riks-
statens tolfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i
vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten;

nr 62, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggs-
stat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser tolfte
huvudtiteln, innefattande anslagen till pensionsväsendet;

nr 63, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggs-
stat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser huvud-
titeln Riksdagen och dess verk m. m.; samt

nr 64, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning
om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 11 juli 1924 (nr 378) angående
postgirorörelse, jämte en i ämnet väckt motion.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 67, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde.

Anmäldes och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 73, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till instruktioner för riksdagens justitieombudsman och militieombudsman;

nr 74, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 213 och 215 §§ lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse;

nr 75, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av konkurslagen;

nr 76, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till grunder för dyrtidstillägg åt präster för budgetåret 1941/42 m. m.; samt

nr 77, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 951) angående vissa utfästelser rörande införsel och utförsel av varor m. m.

Upplästes följande till kammaren inkomna protokoll:

År 1941 den 5 mars sammanträdde kamrarnas valmän för utseende av kommitterade för tryckfrihetens vård; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit till kommitterade utsedda:

teologie doktorn, biskopen Tor Julius Efraim Andræ med 23 röster, f. d. justitierådet, ordföranden i processlagberedningen Jo-

hannes Natanael Gärde	»	23	»	,
generaldirektören Henning Vilhelm Leo	»	23	»	,
redaktören David Laurentius Ollén	»	23	»	,
juris doktorn, universitetskanslern Bo Östen Undén	»	23	»	,
filosofie doktorn, professorn Erik Ludvig Wellander	»	23	»	.

Nils Herlitz.

Axel Lindqvist.

Sam Larsson.

Artur Ryberg.

På gjord proposition beslöt kammaren, att det nu upplästa protokollet skulle läggas till handlingarna ävensom att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna avgiva förslag till förordnanden för de valda.

Justerades protokollen för den 1 och den 4 innevarande månad.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 73, med förslag till lag om tillsyn å radiologiskt arbete m. m. samt lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner: nr 74, angående anslag till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet; och nr 86, angående viss ändring i grunderna för lån från industrilånefonden.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 91, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen om aktiebolag.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner: nr 92, angående anslag å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 till Förelagskapital för inköp av förnödenheter, m. m.; samt nr 95, angående elektrifiering av banorna Hälsingborg—Hässleholm, Hälsingborg—Eslöv, Sundsvall—Änge och Gävle—Ockelbo.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 96, med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 97, med förslag till lag angående vissa ändringar i lagen den 7 december 1934 (nr 573) om tillsättning av prästerliga tjänster.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 98, angående anslag till domkapitlen och stiftsnämnderna för budgetåret 1941/42 m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 100, angående anslag för bidrag till jorddelningsförrättningar m. m.; och nr 101, angående ytterligare statsbidrag för undersökning rörande reglering av vissa delar av Kalix älv i Norrbottens län.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 102, angående ytterligare bidrag för budgetåret 1940/41 till nedbringande i vissa fall av avgifterna till ljust- och vedkassan vid allmänna läroverk.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 106, angående försäljning av vissa fastigheter, som disponeras av veterinärinrättningen i Skara.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 107, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 18 juni 1937 (nr 481) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 108, med förslag till lag om fortsatt giltighet av maximiprislagen den 22 juni 1939 (nr 349), m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 110, med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 21 juni 1940 (nr 561) om tilläggsskatt å bensin, m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner: nr 112, angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga fastigheter m. m.; och nr 113, angående anslag till överståthållarämbetet för budgetåret 1941/42.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 114, angående anslag till vissa undersökningar på jordbrukets område.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 115, angående anslag till bidrag till driften av förlossningsanstalter och väntehem m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Ohlin* m. fl. väckta motionen, nr 189, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till centrala verkstadsskolor m. m.

*Interpellation
ang. rationell
samtrafik
mellan olika
järnvägs-
linjer.*

Herr **Tjällgren** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! En bland de fördelar, som ett stort statligt järnvägsnät erbjuder, är möjligheten att rationellt samordna trafiken mellan olika järnvägslinjer. För allmänheten är detta en fråga av ganska stor praktisk betydelse, icke minst i de delar av vårt land, där avstånden äro stora och antalet tåg per dygn inte så många. En bristfällig organisation i detta hänseende kan vålla tidspillan och trassel. De olägenheter, som vållas, kunna även vara betydelsefulla nog. I synnerhet verkar det irriterande på den resande allmänheten, om anledningen till ett längre uppehåll på en anknytningsstation blir svår att förklara annat än som utslag av dålig organisation eller bristande intresse från de ansvariga myndigheternas sida för en bättre och mera rationell ordning.

Ett par exempel kan nämnas, ägnade att som stickprov belysa sådana fall. Från Härnösand avgår ett tåg kl. 15.57 samt ankommer till Långsele kl. 19.7. Resande utefter linjen Härnösand—Långsele, som vilja fortsätta med tåg söderut, få därefter vänta ganska länge — till kl. 22.56 — emedan det tåg, var till anknytningen hade syntts naturligast, avgår från Långsele station kl. 18.55 eller tolv minuter förut, eller med andra ord, snälltåget till Stockhom avgår från Långsele 12 minuter innan tåget från Härnösand ankommer till sistnämnda station. Till saken hör att detta tåg kommer till Ånge kl. 22.11, varifrån det avgår först 0.40.

Det synes den i trafikmysterierna oinvigde som om det skulle vara en ganska enkel åtgärd att förlägga någon del av denna väntetid — förslagsvis 15 à 20 minuter — till Långsele för att sålunda ernå förbindelse med Härnösands-tåget.

Från Sundsvall avgår ett tåg till Härnösand kl. 7.37 samt ankommer dit kl. 9.15. Enda järnvägsförbindelsen mellan Härnösand och Sollefteå på förmiddagen är en rälsbuss, som avgår från Härnösand kl. 8.20 — alltså 55 minuter före Sundsvallstågets ankomst till Härnösand.

Detta torde icke vara de enda fallen, då allmänheten står en smula frågande

Interpellation ang. rationell samtrafik mellan olika järnvägslinjer. (Forts.)
angående myndigheternas intresse för de olika orternas kommunikationsbesvär-
ligheter.

Under återopande av vad jag sålunda anfört utbeder jag mig kammarens
tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få
framställa följande frågor:

1) Har statsrådet sin uppmärksamhet riktad på betydelsen för de olika byg-
derna av en rationellt ordnad samtrafik mellan olika järnvägslinjer?

2) Är statsrådet villig att medverka till en översyn av gällande tågtider,
avsedd att i görligaste mån undanröja sådana olägenheter som i interpellatio-
nen berörts?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågakvarande spörsmål finge
framställas.

Föredrogos och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner
nr 90, 109, 111, 116—120, 124—126 och 128—130.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv för post-
verkets räkning av tomtmark i Göteborg;

nr 39, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare an-
slag till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende; samt

nr 40, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löneställningen för
viss till aktiv stat inom försvarsväsendet överförd personal;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning
om ändrad lydelse av § 3 mom. 1 och § 4 mom. 1 förordningen den 22 april
1932 (nr 75) angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra pe-
riodiska skrifter;

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt tullfrihet
för viss sjukvårds-, beklädnads- och sjuktransportmateriel; samt

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning
om rätt att använda obligationer med 4 procents ränta tillhörande svenska sta-
tens andra försvarslån såsom betalningsmedel vid erläggande av arvsskatt;

bankoutskottets utlåtanden och memorial:

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående översten i Hal-
lands regemente, överstelöjtnanten vid regementet N. G. K. Bildts tjänste-
pensionsförmåner;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående delaktighet i
statens pensionsanstalt för föreståndarinna och lärarinna vid godkänd sjuk-
sköterskeskola;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pension åt vissa i
statens tjänst anställda personer; samt

nr 15, angående användande av riksbankens vinst för år 1940;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag an-
gående fortsatt giltighet av lagen den 9 januari 1940 (nr 3) om vissa tvångs-
medel vid krig eller krigsfara m. m., dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 14, i anledning av väckt motion angående statens övertagande av den privata försäkringsverksamheten;

nr 15, i anledning av väckt motion angående indragning till staten av vissa opåräknade vinster för försäkringsbolagen;

nr 16, i anledning av väckt motion angående rätten till i bankinrättning innesående kapital, vars ägare är okänd; samt

nr 17, i anledning av väckt motion om åtgärder för underlättande för personer med släktnamn av viss typ att antaga nya släktnamn; ävensom

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar jämte i ämnet väckta motioner;

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser jordbruksdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner;

nr 8, i anledning av väckta motioner om anslag till bidrag till inköp av konstgödsel i de fyra nordligaste länen;

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av medel för utlämnande av krislån jämte i ämnet väckta motioner;

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse av viss fastighet till Vilhelmina kommun i Västerbottens län;

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till vissa torrläggningsföretag; samt

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsbidrag för undersökning rörande vissa vattenregleringsföretag.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.19 e. m.

In fidem
Eric Carlén.

Tisdagen den 11 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 121, med förslag till lag om ändring i vissa delar av sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321);

nr 131, angående viss reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.;

nr 136, med förslag till förordning om ändring i 6 § 1 mom. avlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 278) för personal vid försvarsväsendet under krigstjänstgöring (krigsavlöningsreglementet) m. m.;

nr 137, med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 17 april 1940 (nr 223) om familjebidrag åt värnpliktiga under krigstjänstgöring m. m. (krigsfamiljebidragsförordningen) m. m.;

nr 138, angående förhöjd ersättning till E. J. Karlsson i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring;

nr 139, angående gäldandet av vissa haverikostnader;

nr 142, angående medel för vissa befästningsanläggningar m. m.;

nr 143, angående anslag till anordnande av krigsflygfält m. m.; samt

nr 150, angående försäljning av vissa kronan tillhöriga markområden i Hälsingborg.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1941/42 under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till hov- och slottsstaterna;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1941/42 under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet;

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1941/42 under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet;

nr 72, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten;

nr 78, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag till om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna; samt

nr 79, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse på Växjö stad av Kungl. Maj:t och kronan tillkommande rätt till läroverksbyggnaden i Växjö.

Anmäldes och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 68, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående förlängd giltighet av gällande indelning i ortsgrupper jämlikt lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 69, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 484) om undantag från gällande bestämmelser rörande arbetstidens reglering m. m. dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 70, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt m. m.; samt

nr 71, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsrisk ersättning till sjömän dels ock i ämnet väckta motioner.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med stöd av närslutna läkareintyg anhålles vördsamt om ledighet från riksdagsarbetet tillsvidare från och med i dag.

Stockholm den 11 mars 1941.

M. Svensson.

Riksdagsman *Martin Svensson* vårdas sedan den 6 mars på Maria sjukhus för blåsten (*Lithiasis vesicae urinariae*) och är på grund av denna sin sjukdom tills vidare till arbete oförmögen, varder härmed intygat.

Stockholm den 10 mars 1941.

Oskar Lidman,
leg. läkare.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, det i åberopade läkarintyget omförmälda hindret varade.

Justerades protokollet för den 5 innevarande månad.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 90, med förslag till förordning om framställning och införsel av vitaminiserade livsmedel.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 109, angående anslag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 111, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 11 juni 1937 (nr 348) om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer, m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 116, angående försäljning till svenska turistföreningen av visst område vid Västra Vålådalen i Jämtlands län.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 117, angående avstående av vissa delar av kronan såsom danaarv efter Matilda Sofia Jonsson, född Andersson, från Grönahögs socken tillfallna medel; och

nr 118, angående anslag för budgetåret 1941/42 till vissa privatläroverk m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 119, rörande ändring i förordningen den 29 juni 1917 (nr 420) angående förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 120, angående befrielse för K. E. Nygren m. fl. från ersättningsskyldighet.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 124, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 125, angående vissa ändringar i grunderna för försäljning av kronoegendomar; samt

nr 126, angående anslag å tilläggsstat II till understöd åt fiskare.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 128, angående förvärv av Ystad—Eslövs m. fl. järnvägar;

nr 129, angående förvärv av Kalmar—Torsås järnväg; samt

nr 130, angående anslag till vägskatteutjämningsbidrag.

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 38—40, bevillningsutskottets betänkanden nr 3—5, bankoutskottets utlåtanden nr 11, 13 och 14 samt memorial nr 15, första lagutskottets utlåtanden nr 13—17 ävensom jordbruksutskottets utlåtanden nr 1, 2 och 8—13.

På framställning av herr talmannen beslöts att jordbruksutskottets utlåtanden nr 1 och 2 skulle uppföras främst bland två gånger bordlagda ärenden på föredragningslistan för morgondagens sammanträde.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 121, 131, 136—139, 142, 143 och 150.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 190, av friherre *Beck-Friis* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 3 mom. samt 12 och 30 §§ skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212) m. m.; och

nr 191, av herr *Wagnsson*, i samma ämne.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.14 e. m.

In fidem
Eric Carlén.